

ZLATÁ DOBA KRÁLŮ – SHRNU TÍ

Zasazení do historie a do Bible

Genesis vypráví prehistorii světa a Izraelského národa, popisují životy tzv. patriarchů - Abrahama, Izáka a Jákoba. Jákob měl dvanáct synů, ze kterých vzešel národ o dvanácti pokoleních.

Kniha **Exodus** popisuje vyjití Izraelského národa z Egypta a putování po poušti, obsahuje i různá nařízení a příkazy.

Kniha **Jozue** popisuje dobytí, obsazení a rozdělení Izraelské země mezi jednotlivé kmeny.

Kniha **Soudců** vypráví příběhy, které se udály na počátku státního útvaru Izrael, vypráví o soudcích, slavných vojevůdcích, kteří se snažili vysvobodit lid od útoků okolních nepřátel.

1. a 2. Samuelovy, 1. a 2. Královské a 1. a 2. Paralipomenon popisují období Izraelského království.

Nejslavnější dobou je "**zlaté období**" tří významných králů: Saula, Davida a Šalamouna. O těch se píše v **1. a 2. knize Samuelově a v jedenácti kapitolách 1. knihy Královské.**

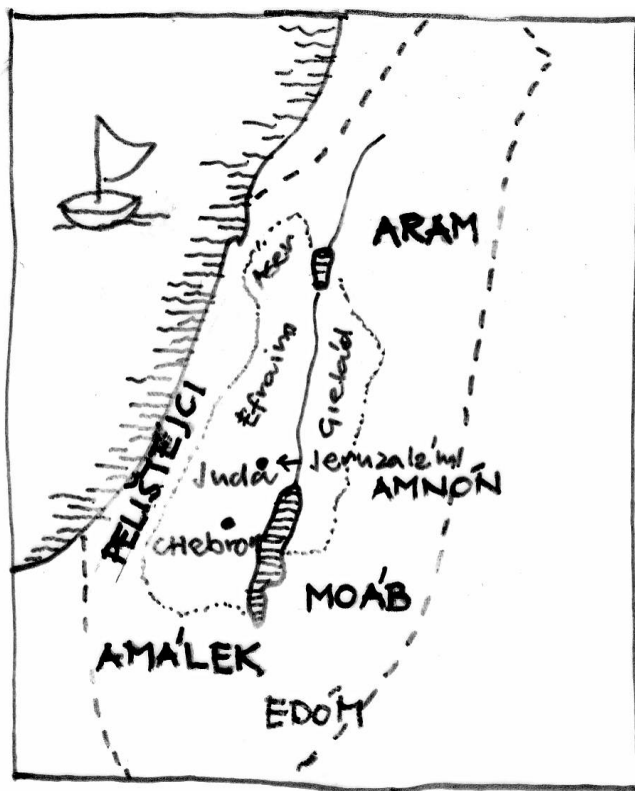
Po tomto období se království rozdělilo na sever – Izrael a jih – Juda a Benjamin.

KE STUDIU VŘELE DOPORUČUJI "**ABC BIBLE STR. 38-49**".

Začněme mapami

Užitečné Ti budou tyto dvě mapy. Pravá mapa ukazuje rozdělení země jednotlivými pokoleními v oné zlaté době králů. Najdi si v mapě všech dvanáct jmen pokolení. Jedno chybí - víš proč?

Izraelská země byla však ze všech stran obklíčena nepřátelskými národy. V knihách Samuelových se bude o těchto nepřátelích hodně mluvit. Vždy, když o někom z nich budeš číst, podívej se do mapy, kde se nachází jeho území. (Tečkovaně ohraničené území je království Saula a čárkovaně je území krále Davida.

Kralování Saula - dobrý začátek a špatný konec (1. Sam. 8 - 15)

- Osmá kapitola je jedním z **klíčových přelomů** v dějinách Izraele - **lid chce krále**, což se Hospodinu nelíbí, přesto plní jejich přání: *"Poslechni hlas lidu ve všem, co ti říkají. Nepohrdli přece tebou, ale mnou, abych nebyl jejich králem."* (1. Samuelova 8: 7). Podle Dt. 17,14-20. Hospodin počítá s králi v Izraeli a dokonce pro ně dává i moudrá pravidla. Bohu se však nelíbí motiv touhy Izraele.
- **Saul** byl zvláštním způsobem vybrán za krále, bylo mu Hospodinem proměněno srdce (1. Samuelova 10:87), byl vyhlášen za krále. (1. Samuelova 11:15+12.kap.)
- Saul se však ukazuje jako ne zcela rozhodný král - bojí se (1. Samuelova 11:22 a 15,17), jindy zase bez bázně bere rozhodování do svých rukou. Bez bázně Hospodinovy (1. Samuelova 13+15). V jeho životě není vidět upřímné pokání, spíše vypočítavé pokání. Příběh končí zvláštním a nesnadno vysvětlitelným slovem Hospodina: *„A Hospodin litoval, že Saula učinil králem nad Izraelem“.* (1. Samuelova 15,35) (Což je zvláštní, porovnáš-li tento verš s veršem 29. z téže kapitoly.)
- **Samuel** zůstává stále v pozadí ve funkci zbožného rádce a proroka
- Na verších (1. Samuelova 14,47-48) si na mapě zopakuj, proti komu bojoval král Saul.

Verše k přemýšlení:

1. Samuelova 10:9 *„Když se pak Saul otočil, aby od Samuele odešel, **Bůh proměnil jeho srdce v jiné“.***

1. Samuelova 12:20 *"Nebojte se," odpověděl jim Samuel. **"Provedli jste sice všechno to zlo, jen se však neodvracejte od Hospodina, ale služte mu celým srdcem.***

Verš hodný zapamatování:

1. Samuelova 15:22 - Nato Samuel prohlásil: *„Těší snad Hospodina zápal a oběti jako když ho někdo poslušností ctí? **Poslouchat je lepší nežli obětovat, věnovat mu pozornost je nad tuk beraní“.***

Honička mezi Saulem a Davidem (1. Sam. 16 - 31)

- Na místo Saule byl pomazán **David**. David byl zmocněn Duchem Božím a Samuele začal děsit zlý duch od Hospodina, (1. Samuelova 1:13-14). David se na scéně proslavil zejména známým vítězstvím nad Goliášem.
- Po celý zbytek 1. Samuelovy (kapitoly 18-31), můžeme sledovat "honičku" či hru na schovávanou mezi králem Saulem a králem Davidem. Trvala deset let. Příběhy honiček jsou zajímavé způsoby, kterými David prchá (bývá i pod ochranou Pelištejců i Moábců), předstíral šílenství a užíval válečných lstí před pelištejským králem Achíšem. Zabíjení, pro nás nezvyklé, je tu běžné. (Doporučuji podívat se na mapu v ABC Bible str. 42. dole. Je vynikající.)
- Pozoruhodná je zejména **Davidova úcta k pomazanému králi** Saulovi, který se podvkrát (kap. 24+26) vzdal možnosti pomsty a zabití svého nepřítele. Oba příběhy jsou i úsměvné, příznávající, že i biblické postavy mají přirozené potřeby.
- Poučné je sledovat příběh krásného přátelství mezi **Davidem a Jonatou**, se kterým David uzavírá smlouvu. (1. Sam. 18,1-4; 19,1-7; 20,1-42; 22,7; 23,16; 2. Sam. 1,26.)
- Příběh končí dvojí verzí jeho smrti **Saule** (1. Sam 31 a 2. Sam 1.). Spolu se Saulem umírá i **Jonatan**, věrný druh Davida.
- Během útěků se stačil David dvakrát oženit, jednak s krásnou a moudrou **Abigail** a také **Achionam** z Jizerelu (1. Sam. 25,42-43). Jeho ženou se stala předtím i dcera Saulova **Míkal**, kterou Saul provdal podruhé za jiného (1. Sam. 25,44), ale David si jí později vzal znovu za manželku.

Verše k přemýšlení:

1. Samuelova 18:1 *„ Tak skončil Davidův rozhovor se Saulem. **Jonatan tehdy celou duší přilnul k duši Davidově a zamiloval si ho jako sebe sama“.***

Verš hodný zapamatování:

1. Samuelova 16:7 *Hospodin ale Samuelovi řekl: "Nevšímej si jeho zevnějšíku ani jeho výšky, protože jsem ho odmítl. **Hospodinův pohled je jiný než lidský. Člověk se dívá na zevnějšek, Hospodin se dívá na srdce.**"*

1. Samuelova 17:45 *David mu ale odpověděl: **"Ty proti mně jdeš s mečem, kopím a šavlí, ale já jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelských šiků, které jsi urážel.***

Davidovo království (2. Sam. 1-12)

- David se nejdříve stává králem Judy, nad zbytkem Izraele se stává králem Saulův syn **Iš-bóšet**, jehož dosadil Saulův generál **Abnér**. Nastaly dlouhé a těžké boje, které popisuje 2. Sam. 1-5.
- V páté kapitole se poprvé objevuje na scéně svaté město Davidovo - **Jeruzalém**, které David dobyl a které se stalo hlavním městem Izraele. **David** začal kralovat nad celým Izraelem, když mu bylo 30 let a kraloval čtyřicet let. Do Jeruzaléma byla přenesena i truhla smlouvy (2. Sam 6). David tančil radostí, k posměchu jeho zcela první ženy **Mikal**.
- Osobním a intimním příběhem Davidova kralování je jeho hřích s **Batšebou** (2. Sam. 11+12). Velkou roli zde hrál Davidův prorok **Nátan**. Nakonec se stala Batšeba ženou Davida a jeho prvním manželským dítětem se stal **Šalamoun**. Nutno konstatovat, že David měl manželek více než dostatek - kromě již zmíněné **Achimouam**, **Abigail** a **Mikal**, měl ještě: **Maaku**, **Chagitu**, **Abital**, **Eglu** (2. Sam. 3, 1-5). Nyní k nim přibývá Batšeba. Celkem měl osm žen. U králů té doby to bylo běžné.
- Dalším dlouhým a drsným příběhem je vzpoura Davidova syna **Abšalona** proti vlastnímu tatínkovi (2. Sam. 13-19).
- Na závěr kralování David chce sečíst své vojsko, což se rovněž Hospodinu nelíbí, byť (2. Sam. 24).
- David umírá stár, sytý dnů (1. Král. 2,7). Poslední dny mu sloužila krásná Sunitská žena. Ještě na smrtelné posteli dává rady svému synovi Šalamounovi, kde až mrazení vyvolává výčet těch, které má jeho syn zabít.
- Davidův život nebyl bezchybný a dokonalý. Je v něm tolik hřichu, krve a úskoků, že se člověk nemusí stydět za otázku: "Jak je možné, že se tento člověk líbil Bohu?". David celý svůj život neopustil Hospodina, i když se od něj odvracel, nakonec vždy litoval svých hříchů a pokorně vydával svůj život do Božích rukou. Davidův život je velkou nadějí pro každého, kdo se na cestě životem cítí být hříšným.

Verše hodné zamyšlení:

2. Samuelova 1:26 - „, Teskním po tobě, Jonatane, bratře - jak milý jsi mi byl! **Tvá láska ke mně byla divem, vzácnější byla nad lásku žen**“.

2. Samuelova 11:27 „, Jakmile doba truchlení skončila, David pro ni poslal a nechal si ji přivést domů. Stala se jeho ženou a porodila mu syna. **To, co David provedl, však bylo v Hospodinových očích zlé**“ (Hodnocení Davidova hřichu s Betšebou.)

2. Samuelova 15:32- Když David dorazil na vrchol hory, **kde bylo zvykem klanět se Bohu**,

....

2. Samuelova 22:31 „, **Jak dokonalá je cesta Boží, jak ryzí je, co praví Hospodin - on je štít všech, kdo v něho doufají!**“ (Jeden z mnoha Davidových žalmů, tento je zapsán v Samuelově knize, nikoliv v knize žalmů.)

2. Samuelova 24:14 - "Je mi tak úzko!" odpověděl David Gádovi. **"Raději ať padneme do rukou Hospodinových, neboť jeho slitování je nesmírné. Jen ať nepadnu do rukou lidem."** (Vyznání Davida po hříšném sčítání lidu.)

Šalamounovo království (1. Král. 2,13-11,43)

- Král **Šalamoun** se ujímá království, potlačí vzpuru bratra **Adoniáše**, a řeší nedodělky svého otce krále Davida. Zabíjí staré Davidovy nepřátele.
- Nádherným příkladem je Šalamounova odpověď na Boží nabídku. Žádá "**slyšící**" srdce a moudrost. (2. Král. 3,9-10)
- Rozmach království dokumentuje **stavební rozvoj** (1. Král. 4 - 8), z nichž největším počinem je stavba Hospodinova chrámu.
- Rozmach jeho slávy dokumentují nejrůznější podniky, bohatství i návštěva královny ze **Sáby** (1. Král. 10).
- Do chrámu je vnesena truhla smlouvy a Šalamoun pronáší nádhernou modlitbu, která by měla být napsána zlatým písmem (1. Král. 8).
- Závěr života Šalamouna je smutný. Svedl ho dávný hřích Izraele - cizí, Hospodina nevyznávající, ženy. Těch měl opravdu hodně - 700 urozených manželek a 300 kratochvilných milovnic. (1. Král. 11,1-6)
- Tušení špatného konce dává proroctví **Achiáše** na závěr našeho příběhu.

Verše k přemýšlení:

1. Královská 2:2 "Odcházím cestou všeho pozemského. Ty však buď rozhodný a mužný. ³ Dbej na to, co ti světil Hospodin, tvůj Bůh: **Chod' po jeho cestách a dodržuj jeho nařízení a přikázání, jeho práva a svědectví, jak jsou zapsána v zákoně Mojžišově, a tak budeš mít úspěch ve všem, co budeš konat, ať se obrátíš kamkoli.** ⁴ A Hospodin splní své slovo, které mi dal: »Budou-li tvoji synové dbát na svou cestu tak, aby chodili přede mnou věrně celým srdcem a celou duší, nebude z izraelského trůnu vyhlazen následník z tvého rodu.« (Slova Davidova k Šalamounovi.)

1. Královská 3:9 „**Kéž bys tedy dal svému služebníku srdce vnímavé (dosl. slyšící), aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem.** Neboť kdo by dokázal soudit tento tvůj lid, jemuž je tak těžko vládnout?“. (Osobní modlitba Šalamounova.)

1. Královská 8:26 „Nyní tedy, Bože Izraele, nechť se prokáže spolehlivost tvého slova, které jsi promluvil ke svému služebníku, mému otci Davidovi.²⁷ **Ale může Bůh opravdu sídlit na zemi, když nebesa, ba ani nebesa nebes tě nemohou pojmout, natož tento dům, který jsem vybudoval?!**“ (Modlitba při otevření chrámu.)

Verš hodný zapamatování:

1. Královská 8:23 - a řekl: "**Hospodine, Bože Izraele, není Boha tobě podobného nahoře na nebi ani dole na zemi.** Ty zachováš smlouvu a milosrdenství svým služebníkům, kteří chodí před tebou celým srdcem. (Modlitba při otevření chrámu.)

Vznik Církve bratrské

Naše církev během své historie dvakrát změnila svůj název. Vznikla v roce 1880 jako Svobodná církev reformovaná. V roce 1919 se i svým názvem přihlásila k odkazu české reformace a přijala jméno Jednota česko-bratrská. Její sbory vznikaly ovšem nejen v Čechách a na Moravě, ale také na Slovensku a v převážně polsky mluvícím Těšínsku. Tuto skutečnost „vícejazyčnosti“ (členy byli nejen Češi, ale také Slováci a Poláci) bylo potřeba vyjádřit i v názvu, proto církev v roce 1967 změnila svůj název na Církev bratrská.

Naše církev se vlastně zrodila ze dvou nezávislých center ve dvou oblastech. První - starší - centrum vzniklo ve východních Čechách, v podhůří Orlických hor, zejména prací lidového písmáka a kazatele Jana Balcara (1832-1888). Druhé centrum vykrytalizovalo v Praze vlivem činnosti misionářů z bostonské společnosti American Board.

Svobodná evangelická církev česká

Ve východních Čechách se hlavní osobností probuzení stal tkadlec Jan Balcar. Jeho osobní duchovní hledání začalo v jednadeceti letech. Poznal, že Bůh nemá v jeho životě místo a že žije nezávisle na něm, prožíval znepokojení a touhu po spasení. O několik let později se seznámil s historií a odkazem reformace a obrátil svou pozornost k evangelické víře a především k Bibli, která ho hluboce zaujala. V roce 1856 pak vystoupil z katolické církve a vstoupil do církve reformované, což mu od jeho sousedů přineslo hodně opovržení. Balcar kladl velký důraz na to, že křesťané musejí žít novým způsobem života, který se líbí Pánu Bohu, a že církev nesmí tolerovat hříšné jednání svých členů, ale musí je napomínat a vést k tomu, aby špatného jednání litovali a napravili je. V tomto svém úsilí byl Balcar velmi horlivý a někdy také velmi přísný a tvrdý. Teprve po několika letech si s Boží pomocí uvědomil, že si vlastně chce svoje spasení u Pána Boha zasloužit, a směl osobně uvěřit, že mu Pán Bůh díky oběti Pána Ježíše odpouští hříchy a přijímá ho za svého syna.

Přesto Balcar dál toužil po tom, aby společenství církve žilo ukázněným životem a napomínalo hříšníky. V reformované církvi, kam chodil, ale neměl úspěch. V roce 1868 proto i z této církve vystoupil a spolu s asi 40 dalšími křesťany založil v Horní Radechové samostatný (svobodný) sbor, který byl ovšem v úzkém styku s jinými podobnými svobodnými sbory v zahraničí. V roce 1870 byl Balcar zvolen za kazatele této Svobodné evangelické církve české a 28. září téhož roku byl na synodě v německém Emlichheimu ordinován.

Nová církev byla hodně misijně aktivní a díky tomu, že většina jejích členů svědčila o Pánu Ježíši lidem v okolí, také početně rostla. Balcar pravidelně kázal na dvou místech (v Nedvězím a ve Rzech, kam se v roce 1873 přestěhoval), on a jeho přátelé také rozšiřovali Bible a českou duchovní literaturu, která byla lidem jinak jen málo dostupná. V roce 1876 sbor zakoupil pozemek v Bystrém u Dobrušky a brzy začal stavět svou první modlitebnu. V roce 1880 se sem sbor přestěhoval. V dalších letech dále početně sílil, ale musel také čelit mnohému nepřátelství ze strany lidí

z jiných církví. Rovněž mezi členy bysterského sboru došlo k několika vážným neshodám a roztržkám, které sbor oslabovaly. Nemalá část členů dokonce odešla a založila vlastní společenství. Jan Balcar zemřel v roce 1888. Spory se podařilo urovnat až čtyři roky po Balcarově smrti v roce 1892, kdy se obě skupiny usmířily a bysterský sbor se připojil ke Svobodné církvi reformované. Ve východních Čechách potom brzy vzniklo několik dalších sborů této církve.

Svobodná církev reformovaná

American Board, misijní společnost z amerického Bostonu, se rozhodla, že pošle misionáře do oblasti Rakouska-Uherska. Tak v roce 1872 přijely tři misionářské rodiny do Prahy: Schauflerovi, Clarkovi a Adamsovi. Podařilo se jim rychle se zorientovat v novém prostředí a navázali kontakty s misionáři jiných misijních společností, a především také s domácími evangelickými kazateli a faráři. Brzy také slušně zvládli českou řeč. S pomocí českých řečníků (nejvýznamnější byl reformovaný farář Václav Šubrt) začali konat veřejné přednášky s duchovním, náboženským obsahem, na něž velmi brzy chodilo průměrně sto posluchačů. Hlavní důraz byl položen na osobní vztahy s oslovovanými lidmi a svědectví o zkušenostech s odpouštějící Kristovou láskou. K takovým osobním setkáním docházelo i formou rodinných shromáždění v neděli dopoledne v bytech misionářů. Důležitou složkou těchto pobožností byly i nedělní školy pro děti, jež vedly manželky misionářů, přes týden se konaly stejným způsobem biblické hodiny. K šíření křesťanské literatury bylo také zřízeno knihkupectví.

Zároveň se také pomalu rozšiřovaly řady českých spolupracovníků. Mezi první patřili Karel Motl (byl kolportérem (distributorem) Biblii obnovené Jednoty bratrské, která mu spolupráci umožnila) - misijně působil v Táboře, a Jindřich Novotný s Václavem Vališem (reformovaný farář), kteří misionářům pomáhali v Praze. V roce 1874 se Schauflerovi přesunuli do Brna a Clarkovi do rakouského Innsbrucku. Misijní působení velmi brzy začalo narážet na nepřítelství stávajících církví a také státních úřadů, které nejprve zakázaly přednáškovou činnost (v září 1876) a později (v březnu 1879) i domácí bohoslužby. Pronásledovaní se ale obrátili o pomoc na Evangelickou alianci, která podporovala svobodu víry a svědomí ve všech státech. Evangelická aliance pak v roce 1879 vyslala své zástupce, aby požádali císaře Františka Josefa I. o slyšení a vymohli u něj změnu přístupu úřadů. Císař jim 6. listopadu 1879 audienci skutečně udělil a ministerský výnos z 8. prosince téhož roku potom povolil jak domácí bohoslužby, tak přednáškovou činnost, což byl velký úspěch.

Toto rozhodnutí také otevřelo možnost vyřešit problém, který misionáře trápil již delší dobu: do jaké církve či sboru zapojit ty, kteří uvěřili v Pána Ježíše a vlivem svého přesvědčení vystoupili z církve římskokatolické nebo i reformované a zůstávali nezařazení. Po delším přemýšlení a modlitbách se spolu s některými českými přáteli 3. června 1880 rozhodli založit novou, samostatnou církev, které dali jméno Svobodná církev reformovaná. První sbor tedy působil v Praze (dnešní sbor v Praze 1 – Soukenické), z něj potom misijním působením vznikaly sbory další (1885: Tábor, Stupice, 1888: Česká Skalice, 1889: Vinohrady, 1892: Písek-České Budějovice, 1894: Náchod, Hradec Králové, Plzeň, Smíchov, Trutnov atd). V roce 1892 se k církvi připojil také metodistický sbor v Kladně, v témže roce také došlo, jak již bylo zmíněno, ke smíření a spojení sborů v Bystrém.

V roce 1886 se vedení pražského sboru jako kazatel ujal Alois Adlof (1861-1927), jeden z prvních členů církve, který pak patřil mezi její nejvýraznější osobnosti až do své smrti (1927). Vedle mnoha jiných byl další významnou osobností původně reformovaný farář František Urbánek (1866-1948), který byl roku 1900 přijat za kazatele církve a v roce 1902 založil sbor na Žižkově (dnes Praha 3). Již v předchozích letech se Urbánek blíže seznámil s rodinou budoucího prezidenta Československé republiky Tomáše Garrigue Masaryka, jemuž duchovně sloužil.

Kromě budování sboru patřila skoro od počátku mezi významné aktivity nové církve i práce s mládeží (v roce 1886 byl založen Křesťanský spolek mladíků) a práce charitativní (1888 spolek Domovina). Významné byly také časopisy Betanie (vydávány Josefem Kostomlatským od roku 1882) a Mladý křesťan, který Adlof začal vydávat v roce 1893.

Teologické přesvědčení nové církve se vyznačovalo několika hlavními motivy: 1) Přesvědčením, že členem církve mají být pouze lidé, kteří se znovuzrodili skrze víru v Pána Ježíše, kteří mohou říct (vyznat), že věří, že jim Pán Bůh díky oběti Pána Ježíše odpustil hříchy a daroval jim spasení. 2) Jediným měřítkem a pravidlem pro víru a život jednotlivců i církve má být pouze Bible, která je Božím slovem k člověku, nikoliv lidská ustanovení, tradice a pravidla. 3) Ti, kteří se prohřešují proti požadavkům Písma, mají být napomínáni a vedeni k nápravě (tomu se říká církevní kázeň). 4) Církev byla svobodná, tedy nezávislá na státu a státem neuznaná. To znamená, že mohla svobodně existovat, ale stát ji nijak finančně nepodporoval (na rozdíl od státem uznaných církví), ale také nezasahoval do jejích vnitřních věcí.